

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Петър Георгиев Христов,
ВСУ „Черноризец Храбър”,
9007, Варна, к.к. „Чайка”,
тел. 052/ 359 557, e-mail : uf_vfu@abv.bg

**по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по
Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“,
Научна специалност „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (национална сигурност)“,
обявен със Заповед на министъра на отбраната на Република България
№ ОХ-150 от 24.02.2016, с единствен кандидат
доцент д-р Калин Спасов Калинов**

1. Обща характеристика на изследователската и други активности на кандидата

Конкурсът за заемане на академичната длъжност "професор" е обявен за нуждите на Департамента за следдипломна квалификация и обучение на чуждестранни студенти при ВВМУ "Никола Йонков Вапцаров" - Варна.

Единственият кандидат - доцент д-р Калин Спасов Калинов е кадрови офицер от ВМС (капитан I-ви ранг). Натрупал е богат практически опит, като в периода от 1991 г. до 2003 г. служи на подводница, където последователно е командир на бойна част, помощник-командир, старши помощник-командир и командир. След това поема по пътя на академичната кариера и преминава през всички стъпала на развитие на университетския преподавател – асистент, старши асистент, главен асистент и доцент.

През 2007 г. получава ОНС „доктор” по научна специалност 05.12.01 “Организация и управление на въоръжените сили“. Хабилитира се по същата научна специалност през 2011 г., когато е назначен и за заместник началник

по учебната и научна част на ВВМУ "Никола Йонков Вапцаров" - длъжност, която изпълнява и понастоящем.

Тъй като в конкурса участва само един кандидат, отпада хипотезата залегнала в чл. 29б, ал. 2, ЗРАСРБ, която при повече кандидати предвижда оценяване по допълнителни показатели. Затова, само информативно отбелязвам, че кандидатът е:

автор на 81 научни статии и доклади, на едно учебно пособие и е съавтор в шест учебника.

взел е участие в 11 изследователски проекта, от които четири в международни консорциуми и един по механизъм на Европейското икономическо пространство.

цитиран е 22 пъти в научни публикации на български и чуждестранни автори и е участвал в 41 национални и международни научни конгреси, конференции и др.

реализирал е научно ръководство на трима докторанти - един, от които е защитил успешно дисертация за получаване на ОНС "доктор".

Всичко това дава основание да се направи категоричното заключение, че са изпълнени изискванията на чл. 29, ал.1, т. 1 и т. 2 ЗРАСРБ, а именно кандидатът за заемане на академичната длъжност "професор" да е придобил образователната и научна степен "доктор" и да е заемал академичната длъжност "доцент" в същото или в друго висше училище или научна организация не по-малко от две академични години.

2. Представени научни трудове

След внимателно запознаване с представените научни трудове и публикации приех за рецензиране следните заглавия:

1. Организационна култура, Варна, Изд. Данграфик, 2016, 269 стр.
2. Управленски структури, функции и фрактали. Някои аналогии и някои абстракции, В: Известия на Съюза на учените в България – Варна, 1/2011, стр. 113 – 123

3. Aspects the particularity of military organizations, p. 127 - 137

4. „Среда за функциониране на морската образователна система“, В колективна монография „Възможности за развитие на системата за морско образование“, Варна, ВВМУ, 2015, стр. 54-68,

5. „Възможности за повишаване на ефективността на системата за морско образование“, В колективна монография „Възможности за развитие на системата за морско образование“, Варна, ВВМУ, 2015, стр. 69-80,

6. „Инициативи за развитие на морското образование“, В колективна монография „Възможности за развитие на системата за морско образование“, Варна, ВВМУ, 2015 стр. 81-98

Останалите, предложени за рецензиране публикации не приех да рецензирам по две причини: първата - тъй като конкурсът е с един кандидат, достатъчно е да бъде изпълнено условието - той да е представил публикуван монографичен труд, който да не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и за заемане на академичната длъжност "доцент". Втората причина е свързана с обстоятелството, че в представените по конкурса документи не открих разделителни протоколи за предложените за рецензирани публикации в съавторство.

В резултат на внимателно проучване на приетите за рецензиране трудове стигнах до извода, че те са тематично и логически свързани. Тяхното разглеждане в съвкупност позволява по-пълно да бъде разкрита научната хипотеза, обоснована и защитавана в монографичното изследване „Организационна култура“ (2016).

Този подход се оказа удачен за намиране отговор и на специфичния за случая въпрос – какво е новото и различното, което авторът предлага при положение, че се е отклонил от традиционната практика - в дисертационните и монографични изследвания да се прави критичен преглед на развитието и състоянието на отечествените научните изследвания по съответната проблематика. В тази посока са моите критични бележки, които ще конкретизирам по-нататък и които произтичат от обстоятелството, че авторът отминава без внимание фактът, че през последните години сме свидетели на истински бум на заглавия от български автори по темата. Става дума за монографични и дисертационни изследвания:

а.) със същото заглавие - Снежана Илиева, Марин Паунов, Евгени Манев;

б.) в същата тематична област - Ирена Емилова, Цветан Давидков, Любомир Стойков, Боян Дуранкев;

в.) в сферата на научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“ - Цветлин Йовчев, Константин Казаков, Владимир Писанчев.

Веднага обаче искам посоча, че намерих удовлетворителен отговор на този въпрос. Проблемът, на който са посветени научните търсения на доцент д-р Калин Калинов е пределно точно очертан и неговите изследвания имат много конкретен предмет. Подобен стил е типичен за изследователите, които идват от практиката и бих казал - тяхно конкурентно предимство. Логично е след 12-годишна служба на бойна подводница, преминала в периода на радикални политически и икономически промени в страната и в света, проблемът, на който е посветено монографичното изследване да е достатъчно избистрен. В случая проблемната ситуация се описва чрез въпроса - възможно ли е и как да се постигне запазване на „добрата морска практика“ в съвременната динамична и комплексна среда на морските дейности?“ (4, стр.55) По-конкретно, става дума за появата на качествено нови условия, които имат комплексен характер и са проява на непознати досега глобални тенденции в средата. Например, нарастващият дял на автоматизация на процесите и свързаната с това глобална тенденция за „професионализиране“ на различните морски дейности води до „разслояване“ на персонала и обособяване на тесни кариерни полета. Така се стига до невъзможност ръководният състав да израства по изразена йерархична верига, до изнасяне на голям дял от дейностите, най-вече по управление и поддръжка „на брега“ и т.н. (Вж. 4, стр.61)

Отговорът на подобни въпроси авторът търси в неспокойните води на науката за организациите и организационната култура. Състоянието на научните изследвания у нас в тази сфера може да бъде оприличено с характерните за Черно море „къси вълни“ – за по-малко от 10 години, особено след децентрализиране на системата за развитие на академичния състав, много бързо - буквално една след друга, в научните библиотеки се наредиха повече от десет заглавия на български автори по темата. На фона на тази динамика може да бъдат отправени някои претенции спрямо терминологичната прецизност на предложеното от доц. д-р Калинов

определение на понятието „организационна култура“ (1, стр. 43). Аналогичната интерпретация на научните възгледи на Камерън и Куин, предложена от Снежана Илиева (Организационна култура: Същност, функции и промяна, С., УИ „Св. Кл. Охридски“, 2006) според мен е по-сполучлива.

Забележителна обаче е увереността на автора, че „добрата теория е единственото „лекарство против страха от неопределеността“ (2, стр.114). Разрешаването на проблема той търси в пренасяне на основните положения от теория на икономическите организации към неикономическите (2, стр.113), което да послужи на техните мениджъри за по-пълноценното им управление“ (1, стр.5).

Авторът сам определя своята монография и съответно я препоръчва на читателите като „пътеводител в страната на „добрата теория на организациите“ (Пак там). Наистина, крайният продукт, който той ни предлага е трансформирано чрез преосмисляне и пресистематизиране на теоретично знание, поднесено във вид, който позволява научните постижения да бъдат разбрани, усвоени и приложени в твърде специфичната морска практика. Аз лично съм убеден, че такова е предназначението на ежедневната научна дейност, която се осъществява в сферата на висшето образование и затова намирам дисертационното изследване на доцент д-р Калин Калинов за изключително актуално и полезно за морската практика.

От представените за участие в конкурса документи е видно също, че кандидатът, освен че е автор на респектираща по обем и стойност научна продукция е взел участие в подготовката на редица ръководни, методически и други документи за нуждите на ВМС, чрез които резултатите от неговите научни търсения безспорно са намерили приложение в практиката. (Вж. Автобиография, стр.3)

Оценката ми е, че рецензираната научна продукция на доцент д-р Калин Калинов напълно отговаря на изискванията, които произтичат от чл.29, ал.1, т.3 ЗРАСРБ - кандидатът да е представил публикуван монографичен труд, който да не повтаря представените за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и за заемане на академичната длъжност "доцент".

Критични бележки и препоръки

По-горе разкрих посоката на моите критични бележки. С оглед те да бъдат по-добре разбрани ще си позволя да напомня, че научната дейност също се основава на традиции и добри практики. Традиционно монографията се възприема като „жанр в научната проза“, при който даден обект се изследва в рамките на добре разработена теория. Традиционният алгоритъм на монографичното изследване е пределно изчистен: на базата на обобщение и анализ на литературата по темата се издигат нови хипотези, теории или концепции, които способстват по-нататъшното развитие на науката. Задължителен елемент на монографията е пълната библиографска справка.

Освен това, от методологична гледна точка заглавието на всяка научната публикация би следвало да предоставя информация за предмета и метода на изследване, които в своята съвкупност различават една от друга отделните научни дисциплини, които имат общ обект на изследване.

В този контекст, заглавието на рецензирания труд - „Организационна култура“ асоциативно формира в читателя очакване за пълно изчерпване на така широко формулираната тема. Несбъднатото очакване по никакъв начин не омаловажава крайния резултат постигнат от доцент д-р Калинов, но не може изцяло да премахне и усещането като за „неизпълнено обещание“. При положение, че авторът беше прецизирал заглавието, като го фокусира върху предмета на изследване, въпросът защо не е направен критичен преглед на българската литература по темата, според мен, не би се появил. Повечето от изброените по-горе, български автори са отговорили на посоченото методологично изискване, като към заглавието „Организационно поведение“ са добавили подзаглавие, което съдържа термините „същност“, „функции“, „типове“ и др. п. За мен много по-елегантно е решението на авторския колектив Калинов К., Д. Канев и Б. Медникаров - „Организационно поведение в корабоплаването“ (Варна, Е-литера Софт, 2014).

В заключение искам не да препоръчам, а да пожелаая на доцент д-р Калинов да не забравя в по-нататъшното си научно развитие, че както в морската практика, така и в научната дейност придържането към „добрата стара практика“ също може да бъде продуктивно.

се премине към обобщението, че посочените по-горе негови преподавателски и научноизследователски активности категорично показват, че са изпълнени нормативните изисквания на чл. 29 ЗРАСРБ и чл. 60 ППЗРАСРБ, а именно:

- да е придобил ОНС "доктор";
- да е заемал не по-малко от две години академичната длъжност "доцент";
- да е представил публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания;
- да е представил други оригинални научноизследователски трудове, публикации и разработки.

Направените констатации са достатъчно основание да предложи на членовете на Научното жури да изберат доцент д-р Калин Калинов на академичната длъжност „професор“ по Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност).

07.06.2016 г.

В а р н а

Професор д-р

(Петър Христов)

